

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Predsednik Državnega zbora

EVA: 2015-1611-0071
Številka: 00712-19/2015/10
Datum: 9. 7. 2015

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto: 10 -07- 2015	
Šifra: 412-03115-4/1	
Povezava:	
EPA: 663-VII	EU:
Sign. zn.:	
Kratika:	

Vlada Republike Slovenije je na 45. redni seji dne 9. julija 2015 določila besedilo:

– Predloga zakona o spremembah Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje – prva obravnava,

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem na podlagi 114. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13).

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da Predlog zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov (EVA 2014-2130-0010), Predlog zakona o spremembah Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (EVA 2015-1611-0071), Predlog zakona o spremembah Zakona o potrošniških kreditih (EVA 2015-2130-0048), Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o elektronskih komunikacijah (EVA 2015-3330-0027), Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poštnih storitvah (EVA 2014-2130-0014), Predlog zakona o spremembah Zakona o plačilnih storitvah in sistemih (EVA 2015-1611-0072) in Predlog zakona o spremembah Energetskega zakona (EVA 2015-2430-0052) obravnava na isti seji Državnega zbora zaradi njihove vsebinske povezanosti in potrebe po sočasni objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11 64/12 in 10/14) in 235. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- dr. Dušan Mramor, minister za finance,
- Irena Sodin, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- mag. Mateja Vraničar, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- Metod Dragonja, državni sekretar, Ministrstvo za finance,
- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem, Ministrstvo za finance,
- Aleš Butala, vodja Sektorja za finančni sistem, Ministrstvo za finance,
- Polona Trampuš, višja svetovalka, Ministrstvo za finance,
- Emilija Guštin, podsekretarka, Ministrstvo za finance.

Mag. Darko Krašovec
generalni sekretar

Priloga: 1

PREDLOG
PRVA OBRAVNAVA
EVA 2015-1611-0071

ZAKON O SPREMEMBAH ZAKONA O INVESTICIJSKIH SKLADIH IN DRUŽBAH ZA UPRAVLJANJE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Problematika izvensodnega reševanja sporov, t.j. reševanja sporov iz zasebnopravnih razmerij brez posredovanja sodišč ni povezana le z varstvom potrošnikov. Zaradi vse večjega števila sodnih postopkov v civilnopravnih zadevah in zaostankov, ki se na večini slovenskih sodišč sicer postopno zmanjšujejo, ima uveljavitev izvensodnega reševanja sporov s tem, ko omogoča razbremenitev sodišč, velik pomen za delovanje pravnega sistema v celoti. Izvensodno reševanje sporov je eden izmed načinov, ki lahko prispeva k zagotovitvi pravice do sojenja v razumnem roku iz 23. člena Ustave Republike Slovenije in 6. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah. Pri varstvu potrošnikov ima uveljavitev mehanizmov izvensodnega reševanja sporov poleg omenjenega splošnega, še poseben pomen, ki je posledica značilnosti potrošniških sporov. Značilnost tipičnega potrošniškega spora je njegova razmeroma nizka ekonomska vrednost, po drugi strani pa so potrošniški spori številni, zaradi česar je pogosto lahko ogrožen kolektiven interes potrošnikov. Za povprečen potrošniški spor je značilno tudi očitno nesorazmerje v ekonomski moči, pravnem znanju in izkušnjah med potrošnikom in ponudnikom, pa tudi nesorazmerje med premoženjsko vrednostjo kršene pravice in grozečimi sodnimi stroški. Glede na navedeno klasični, pravdni postopek ni primerna oblika za reševanje teh sporov. Tudi natančna, celovita in za potrošnika ugodna ureditev materialnopravnih pravic in obveznosti v pogodbenem razmerju med potrošnikom in ponudnikom je brez učinka, če niso obenem zagotovljena procesna sredstva za učinkovito uveljavitev teh pravic v sporu. Prav pomanjkanje ustreznih mehanizmov izvensodnega reševanja potrošniških sporov (v nadaljnjem besedilu: IRPS), kar upravičeno lahko trdimo za Slovenijo, potrošniku pogosto onemogoča pravno varstvo, saj je dostop do sodnega varstva zanj iz navedenih razlogov neredko formalno sicer zagotovljen, praktično pa nedosegljiv.

Oblike izvensodnega reševanja potrošniških sporov tudi v Evropski uniji niso povsod enako in dovolj dobro razvite. Evropska komisija je ugotovila, da obstajajo velike razlike med državami članicami glede dostopnosti in poznavanja možnosti IRPS, saj IRPS na vseh geografskih območjih ali v vseh poslovnih sektorjih v Evropski uniji ni pravilno vzpostavljeno in ne deluje zadovoljivo. Razlike med državami članicami glede dostopnosti, kakovosti in poznavanja mehanizmov IRPS ovirajo delovanje notranjega trga, zato se je Evropska Unija odločila za zakonsko urejanje tega področja. V sporočilu z dne 13. aprila 2011 z naslovom Akt za enotni trg – Dvanajst pobud za okrepitev rasti in zaupanja – Skupaj za novo rast, je opredelila zakonodajo o IRPS, ki vključuje sklop, namenjen elektronskemu poslovanju, kot eno od dvanajstih pobud za

okrepitev gospodarske rasti in zaupanja ter približevanja dokončni vzpostavitvi enotnega trga. Rezultat je bilo sprejetje Direktive 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (UL L št. 165 z dne 18. 6. 2013, stran 63, v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/11/EU), ki je bila sprejeta v »paketu« skupaj z vsebinsko tesno povezano Uredbo (EU) št. 524/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o spletnem reševanju potrošniških sporov ter o spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (UL L št. 165, 18. 6. 2013, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 524/2013/EU). Kot izhaja iz uvodnih izjav Direktive 2013/11/EU, potrošniki pogosto niso prepričani, da bi morebitne spore s ponudniki lahko rešili preprosto, hitro in cenovno ugodno. Iz istega vzroka naj bi se ponekod celo ponudniki izogibali prodaji potrošnikom v državah članicah, v katerih niso na razpolago dobro delujoči mehanizmi IRPS. Ukrepi za spodbujanje vzpostavljanja ustreznih mehanizmov IRPS naj bi bili še zlasti pomembni v državah članicah s preobremenjenimi sodišči oziroma tistimi z veliko sodnih zaostankov. Uvodne izjave Direktive 2013/11/EU kot pomemben dejavnik, ki zahteva ustrezno delujočo infrastrukturo za IRPS in ustrezno integriran pravni okvir, navajajo tudi razmah spletnega poslovanja, še zlasti čezmejnega, ki postaja pomemben steber gospodarske rasti v Evropski uniji. Zato je razvoj dobro delujočih mehanizmov IRPS nujen tudi za utrditev položaja potrošnikov na notranjem trgu in s tem okrepitev njihovega zaupanja, še zlasti v spletno trgovino.

Direktiva 2013/11/EU določa minimalne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci IRPS glede preglednosti poslovanja, strokovnosti, nepristranskosti, neodvisnosti oseb, ki sodelujejo v postopkih IRPS, pa tudi glede postopkovnih standardov. V smislu navedene direktive postopek IRPS pomeni, da tretja nevtralna oseba v nesodnem, strukturiranem postopku pomaga strankama doseči sporazum (mediacija oziroma posredovanje), jima predlaga rešitev (poravnava) ali celo sprejme o sporu zavezujočo odločitev (razsojevalni postopek). Direktiva 2013/11/EU določa tudi obveznost ponudnika, da pred sklenitvijo pogodbe seznani potrošnika s pristojnimi izvajalci IRPS oziroma ga opozori, da ne zagotavlja izvajalca IRPS, ki bi bil pristojen za reševanje potrošniških sporov.

IRPS v slovenskem pravnem redu ni urejeno na sistemski ravni. Obstajajo le posamezne, med seboj precej različne oblike IRPS na posameznih gospodarskih področjih (elektronske komunikacije in poštne storitve, energetika, bančne, finančne, plačilne in zavarovalne storitve, potrošniško kreditiranje). Večinoma gre za mehanizme, vzpostavljene zaradi zahtev evropskih direktiv, ki navedena gospodarska področja urejajo. Da bi Republika Slovenija izpolnila zahteve EU, se mehanizmi IRPS z zakoni vzpostavljajo neposredno ali pa zakoni zapovedujejo njihovo vzpostavitev ponudnikom. Na področju finančnih storitev vzpostavitev mehanizmov IRPS zapovedujejo zakoni, ki urejajo področje finančnih storitev.

Izvensodno reševanje sporov med družbo za upravljanje in vlagatelji ureja 71. člen Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 31/15; v nadaljnjem besedilu: ZISDU-3), ki v slovenski pravni red prenaša vrsto evropskih direktiv in uredb s področja investicijskih skladov. Družba za upravljanje mora po tem zakonu vzpostaviti ali se vključiti v učinkovito shemo zunajsodnega reševanja sporov med družbo za upravljanje na eni strani in vlagatelji v investicijske sklade, ki jih upravlja, oziroma neprofesionalnimi strankami, s katerimi je v pogodbenem razmerju v zvezi s storitvami gospodarjenja s finančnimi instrumenti, na drugi strani. Osem od devetih slovenskih družb za upravljanje omogoča izvensodno reševanje sporov med družbo za upravljanje in vlagatelji v investicijske sklade, ki jih upravlja, oziroma neprofesionalnimi strankami, s katerimi je v pogodbenem razmerju, pri Arbitraži Združenja družb za upravljanje investicijskih skladov – GIZ.

S predlogom Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov (EVA 2014-2130-0010), ki v slovenski pravni red prenaša Direktivo 2013/11/EU, in zagotavlja izvajanje Uredbe (EU) št.

524/2013, se tako na sistemski ravni ureja IRPS med ponudniki blaga in storitev ter potrošniki. Na ta način se potrošnikom in ponudnikom na vseh gospodarskih področjih zagotavlja možnost hitrega, cenovno dostopnega, enostavnega in učinkovitega izvensodnega reševanja domačih in čezmejnih potrošniških sporov, v klasični in spletni trgovini. Vzpostavitev ustrezne infrastrukture za IRPS bo okrepila pravno varnost ponudnikov in potrošnikov. S slednjim bo omogočena večja dostopnost do pravnega varstva, zavezanost ponudnikov k IRPS pa po eni strani sicer lahko poveča njihove stroške poslovanja, vendar po drugi strani krepi zaupanje potrošnikov, in s tem tudi povpraševanje po izdelkih in storitvah, ter na ta način ponudnikom prinaša primerjalne prednosti na trgu. Predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov ureja splošna pravila postopkov IRPS ter pogoje in načela, ki jih morajo pri svojem delovanju izpolnjevati izvajalci IRPS ne glede na to, ali je njihov ustanovitelj oseba javnega ali zasebnega prava. S predlogom Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov se določa tudi pristojnost MGRT za izvajanje nadzora nad delovanjem izvajalcev IRPS, za vodenje registra izvajalcev IRPS, za poročanje Evropski komisiji in opravljanje nalog nacionalne kontaktne točke, ki bo zagotavljala podporo potrošnikom in ponudnikom pri reševanju čezmejnih sporov.

Ker v slovenskem pravnem redu na posameznih gospodarskih področjih obstajajo med seboj različne oblike in mehanizmi IRPS, ki so bili področnimi zakoni vzpostavljeni zaradi zahtev evropskih direktiv, ki urejajo posamezna gospodarska področja, se je ob prenosu Direktive 2013/11/EU s predlaganim zakonom izkazala potreba po zagotovitvi normativni usklajenosti notranjega pravnega reda. Uskladitev direktiv in drugih pravnih aktov Evropske unije, ki že vključujejo določbe o IRPS, zahteva tudi Direktiva 2013/11/EU, ki z namenom zagotovitve pravne varnosti v 3. členu določa prevlado te direktive v primeru nasprotja katerekoli določbe te direktive z določbo iz drugega pravnega akta Evropske unije, ki se nanaša na postopke IRPS, ki jih sproži potrošnik proti ponudniku blaga in storitev, razen če je izrecno določeno drugače. Zaradi tako določenega razmerja Direktive 2013/11/EU do drugih pravnih aktov Evropske unije morajo tudi države članice v nacionalnih področnih predpisih, ki na podlagi področnih direktiv urejajo izvensodno reševanje sporov med ponudniki blaga in storitev ter potrošniki, zagotoviti, da so različne sheme IRPS usklajene z zahtevami Direktive 2013/11/EU, tako glede postopkovnih pravil, kot glede zagotavljanja neodvisnosti, strokovnosti, učinkovitosti in preglednega delovanja njihovih nosilcev oziroma izvajalcev.

Zato je potrebno ob sprejemu predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, ki v slovenski pravni red prenaša Direktivo 2013/11/EU in na sistemski ravni ureja izvensodno reševanje sporov med ponudniki blaga in storitev ter potrošniki, zaradi notranje normativne skladnosti pravnega reda spremeniti in »paketno« obravnavati tudi druge »spremljevalne« predloge zakonov – med katerimi je tudi predlog Zakona o spremembah Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje – v katerih se na ustreznih mestih pravilno odražajo spremembe in dopolnitve, ki so posledica predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov. S predlaganim načinom »paketne« obravnave se v pravni red vnaša preglednost in celovitost pravnega normiranja. Zato je potrebno zaradi uskladitve s predlogom Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov spremeniti 71. in 359. člen ZISDU-3.

Zaradi vsebinske povezanosti in potrebe po sočasni objavi v Uradnem listu Republike Slovenije se predlaga, da se predlog tega zakona, predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o elektronskih komunikacijah, predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poštnih storitvah, predlogom Zakona o spremembah Zakona o potrošniških kreditih, predlogom Zakona o spremembah Zakona o plačilnih storitvah in sistemih ter predlog Zakona o spremembah Energetskega zakona obravnavajo skupaj (paketno) na isti seji Državnega zbora Republike Slovenije.

2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

V skladu z Direktivo 2013/11/EU, ki ureja IRPS v zvezi s pogodbenimi obligacijskimi razmerji, ki izvirajo iz prodajnih pogodb in pogodb o opravljanju storitev, vključno s spletno prodajo in spletnimi storitvami, morajo države članice zagotoviti izvensodno reševanje domačih in čezmejnih potrošniških sporov, z redkimi izjemami, na vseh gospodarskih področjih. Direktiva 2013/11/EU določa minimalne standarde, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci IRPS glede na preglednost poslovanja, strokovnost, nepristranskost, neodvisnost oseb, ki sodelujejo v postopkih IRPS, pa tudi postopkovne standarde. V smislu Direktive 2013/11/EU postopek IRPS pomeni, da tretja nevtralna oseba v nesodnem, strukturiranem postopku pomaga strankama doseči sporazum (mediacija oziroma posredovanje), jima predlaga rešitev (poravnava) ali o sporu celo sprejme zavezujočo odločitev (razsojevalni postopek). Direktiva 2013/11/EU določa tudi obveznost ponudnika, da pred sklenitvijo pogodbe seznani potrošnika s pristojnimi izvajalci IRPS oziroma ga opozorijo, da ne zagotavljajo izvajalca IRPS, ki bi bil pristojen za reševanje potrošniških sporov.

Namen zakonskega urejanja IRPS ni podrobno urejanje samega postopka reševanja sporov na tem področju tako, kot so urejeni sodni postopki, temveč spodbujanje čim širše uporabe take oblike reševanja potrošniških sporov, saj lahko bistveno pripomore k enostavnejšemu, hitrejšemu in cenovno dostopnejšemu reševanju sporov za potrošnike in ponudnike. Da bi spodbudili nadaljnjo uporabo postopkov IRPS, h katerim se lahko zatečejo ponudniki in potrošniki, je po drugi strani treba zagotoviti zanesljiv in predvidljiv pravni okvir, ki bo urejal ključna vprašanja in načela postopkov, pa tudi standarde, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci IRPS.

2.2 Načela

Predlog zakona se ne odmika od načel, na katerih temelji ZISDU-3. Tako naj bi se vsem neprofesionalnim strankam v vseh državah članicah zagotavljala visoka in primerljiva raven varovanja ekonomskih in pravnih interesov. Upoštevana pa so tudi vsa načela predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, ki izhajajo iz Direktive 2013/11/EU, in ustavnega procesnega prava Republike Slovenije. Ta načela so: načelo zakonitosti, načelo strokovnosti, neodvisnosti in nepristranskosti, načelo preglednosti, načelo prostovoljnosti, načelo kontradiktornosti in načelo učinkovitosti.

1.3 Poglavitne rešitve

Predstavitev predlaganih rešitev:

V pravni red Republike Slovenije se prenašajo pravila postopkov IRPS in zahteve, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci IRPS v skladu z Direktivo 2013/11/EU.

Predlog zakona spreminja 71. člen ZISDU-3, ki ureja reševanje sporov med ponudniki storitev in potrošniki.

Predlog zakona ne predpisuje več dosedanje obveznosti družb za upravljanje, da same vzpostavijo shemo zunajsodnega reševanja sporov. Prav tako več ne predpisuje obveznosti, da predpišejo obliko in sestavo telesa, ki odloča v sporu ter način in postopek odločanja, saj tovrstnih obveznosti predlog ZIPRS, s katerim se predlagani zakon usklajuje, ne določa.

Družba za upravljanje omogoči izvensodno reševanje sporov pred neodvisnim subjektom, ki izpolnjuje pogoje in zagotavlja postopek v skladu z zakonom, ki ureja izvensodno reševanje

potrošniških sporov. Predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov za osebe, ki pri izvajalcih IRPS vodijo ali sodelujejo v postopkih IRPS, uvaja zahteve glede izobrazbe, pravne usposobljenosti, neodvisnosti in nepristranskosti, ki jih dosednji 71. člen ZISDU-3 ne ureja. Predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov uvaja tudi register in nadzor nad izvajalci IRPS, ki po ZISDU-3 ni predviden.

Glede na to, da alternativne investicijske sklade, ki javno zbirajo premoženje (v nadaljnjem besedilu: AJIS), lahko upravljajo tudi upravljavci alternativnih skladov (v nadaljnjem besedilu: AIS), ki imajo dovoljenje za opravljanje storitev upravljanja AIS na podlagi zakona, ki ureja upravljavce AIS, se dopolnjuje tudi 359. člen ZISDU-3. S predlagano dopolnitvijo se določa, da morajo tudi upravljavci AIS, ki upravljajo AJIS, upoštevati 71. člen ZISDU-3. Enaka ureditev je namreč smiselna, saj so AJIS skladi namenjeni malim vlagateljem, katere lahko upravljajo družbe za upravljanje in upravljavci AIS.

Način reševanja:

Predlog zakona se usklajuje s predlogom Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, ki ureja izvensodno reševanje domačih in čezmejnih potrošniških sporov, ki se rešujejo s posredovanjem izvajalca izvensodnega reševanja potrošniških sporov, kadar spor izhaja iz pogodbenih razmerij med ponudniki blaga in storitev in potrošniki. Zato se za ureditev pravil postopkov IRPS in zahtev, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci IRPS, se v skladu z Direktivo 2013/11/EU predlaga sprememba 71. člena ZISDU-3.

Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona se usklajuje z določbami predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, ki je usklajen z določbami Zakona o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah (Uradni list RS, št. 56/08), Zakona o alternativnem reševanju sporov (Uradni list RS, št. 97/09 in 40/2 - ZUJF), Zakona o arbitraži (Uradni list RS, št. 45/08) in Zakona o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 98/04 - uradno prečiščeno besedilo, 114/06 - ZUE, 126/07, 86/09, 78/11 in 38/14) ter s splošno veljavnimi določili mednarodnega prava.

Ob sprejemu predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, ki v slovenski pravni red prenaša Direktivo 2013/11/EU in na sistemski ravni ureja izvensodno reševanje sporov med ponudniki blaga in storitev ter potrošniki, je potrebno zaradi notranje normativne skladnosti pravnega reda spremeniti in »paketno« obravnavati tudi tiste področne zakone, ki v nacionalnem pravnem redu urejajo različne oblike IRPS na posameznih gospodarskih področjih, in sicer tako, da se predlaga ustrezna sprememba oziroma dopolnitev tistih zakonov oziroma njihovih določb, ki urejajo IRPS na način, ki ni skladen z zahtevami Direktive 2013/11/EU. Tako se hkrati predlaga obravnava predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov (EVA 2014-2130-0010), predloga Zakona o spremembah Zakona o potrošniških kreditih (EVA 2015-2130-0048), predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o elektronskih komunikacijah (EVA 2015-3330-0027), predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poštnih storitvah (EVA 2014-2130-0014), predloga Zakona o spremembah Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (EVA 2015-1611-0071), predloga Zakona o spremembah Zakona o plačilnih storitvah in sistemih (EVA 2015-1611-0072) in predloga Zakona o spremembah Energetskega zakona (EVA 2015-2430-0052). S paketnim obravnavanjem predlaganega Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov in drugih »spremljevalnih« zakonov, v katerih se na ustreznih mestih pravilno odražajo spremembe in dopolnitve, ki so povzročene s predlaganim Zakonom o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, se v pravni red vnaša preglednost in celovitost pravnega normiranja.

č) Usklajenost predloga zakona:

Predlagatelj je pri pripravi predloga zakona neposredno sodeloval z Agencijo za trg vrednostnih papirjev. Usklajenost predloga zakona s civilno družbo je bilo zagotovljena že pri javnem posvetovanju o predlogu Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov. Pri javnem posvetovanju so bili predlogi in pripombe interesnih skupin, ki zastopajo ponudnike finančnih

storitev upoštevani.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje predloga zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih proračunskih sredstev

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Države članice imajo različne možnosti, kako uveljaviti Direktivo 2013/11/EU. Pregled obstoječega stanja v državah članicah (v večini držav članicah že obstajajo mehanizmi IRPS) pokaže, da so razlike precejšnje in bodo z veliko verjetnostjo ostale tudi z uveljavitvijo Direktive 2013/11/EU. Lahko gre za ombudsmana, odbor za potrošniške pritožbe, zasebnega mediatorja, mehanizme v okviru gospodarsko interesnih združenj ali specializirano arbitražo za reševanje potrošniških sporov. Izvajalci IRPS imajo lahko zasebno oziroma avtonomno ali pa javnopravno naravo. Lahko gre za centralizirano telo ali pa je ustanovljeno za posamezno regijo. Izvajalec IRPS ima lahko splošno pristojnost za vse vrste potrošniških sporov ali pa je njegova pristojnost omejena na gospodarsko področje, ki ga pokriva, ali vrste sporov. Lahko gre za kolegijski organ, pri čemer je zagotovljena enakomerna zastopanost interesov gospodarstva in potrošnikov, ali pa za nevtralno osebo – posameznika. Izvajalci IRPS se lahko financirajo iz javnih ali zasebnih sredstev. Če jih financirajo gospodarska združenja, so vzpostavljene učinkovite varovalke za ohranitev njihove neodvisnosti. Nekateri izvajalci IRPS vodijo v celoti ali večinoma pisne postopke, nekateri tudi ustne postopke. Kaj je ustreznejše, je odvisno tudi od vrste sporov, ki jih izvajalec IRPS pokriva (npr. pri finančnih storitvah in telekomunikacijah so dejstva praviloma razvidna iz dokumentacije, zato so postopki praviloma pisni). Postopki so lahko brezplačni za potrošnika ali pa je določena obveznost nizke pristojbine. Pogosto je predpisan pogoj, da mora potrošnik pred uveljavljanjem izvensodnega reševanja spora izčrpati možnosti notranjih pritožbenih postopkov pri ponudniku. Primerjalno pravna ureditev se nanaša na predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, s katerim se predlagani zakon usklajuje.

Nemčija

V Nemčiji izvensodno reševanje potrošniških sporov ni sistemsko urejeno na zvezni ravni. Obstaja več zasebnih ali javnih poravnalnih organov (*Verbraucherschlichtungsstellen*), ki so večinoma organizirani na deželni ravni. Zasebni poravnalni organi so organizirani v okviru gospodarskih ali podjetniških združenj in zbornic, javni poravnalni organi pa so praviloma umeščeni v državnih nadzornih organih. Nekateri so ustanovljeni na podlagi materialnih predpisov, ki urejajo posamezna gospodarska področja oziroma panoge, nekateri so ustanovljeni brez posebne zakonske podlage. Zakonsko podlago za delovanje imajo ombudsman za zavarovalne zadeve (214. člen Zakona o zavarovalništvu) ter številni zasebni in javni poravnalni organi na področju bančnih in finančnih storitev (14. člen Zakona o tožbi zaradi opustitve dejanja v povezavi s plačilnimi storitvi (členi 675 c do 676c Civilnega zakonika), potrošniškimi krediti (členi 491. do 509 člen Civilnega zakonika) in trženjem finančnih storitev na daljavo. Za navedena področja je poravnalni organ umeščen pri Nemški centralni banki

(*Schlichtungstelle bei der deutschen Bundesbank*). Od leta 2009 posreduje v potrošniških sporih v zvezi z javnim potniškim železniškim, avtobusnim in ladijskim prometom zasebni poravnalni organ (*Schlichtungstelle für den öffentlichen Personenverkehr*), ki ima prav tako zakonsko podlago, vendar določbe prevoznim ponudnikom ne nalagajo obvezne udeležbe v postopkih. Pri letalskem prometu pa od leta 2013 57. člen Zakona o letalskem prometu obvezuje letalske prevoznike k udeležbi pred pristojnim poravnalnim organom. Na energetskega področju od leta 2011 deluje poravnalni organ (*Schlichtungstelle Energie*), ki so ga ustanovili dobavitelji energije in krovna potrošniška organizacija (*Verbraucherzentrale Bundesverband*), zakonska podlaga je 111.a in 111.b člen Energetskega zakona, udeležba dobaviteljev v postopkih pa je obvezna. Podobno je tudi pri elektronskih komunikacijah, pri katerih se z izvensodnim reševanjem potrošniških sporov ukvarja poravnalni organ (*Bundesnetzagentur*), ustanovljen leta 1999, zakonska podlaga pa je 47.a člen Zakona o elektronskih komunikacijah. Obstajajo tudi številni poravnalni organi, ki nimajo zakonske podlage, imajo pa kljub temu trdno podporo gospodarstva, države in potrošniških organizacij. Tako pri nemškem Evropskem potrošniškem centru od leta 2009 teče pilotni projekt v zvezi s spletno trgovino (*Online Schlichter*). Vanj so vključene zvezne dežele Baden-Württemberg, Bavarska, Berlin, Hessen in Rheinland-Pfalz v sodelovanju z nekaterimi ponudniki. Tudi na področju potniškega prometa poleg poravnalnega organa, ki deluje na zvezni ravni in ima zakonsko podlago, delujejo še deželni poravnalni organi, ki so bili ustanovljeni skupaj z deželnimi potrošniškimi organizacijami. Poravnalne organe običajno sestavlja ena oseba, pravnik s strokovnim poznavanjem specifičnega področja, npr. finančnih storitev. Postopek lahko sproži potrošnik, ki zatrjuje, da je bila kršena njegova pravica pod pogojem, da ne teče sodni postopek in da je predhodno poskusil rešiti spor neposredno s ponudnikom. Postopki potekajo pisno ali ustno in so brezplačni ali pogojeni z minimalno pristojbino (20 do 50 evrov). Poravnalni organ praviloma izda pisno, obrazloženo odločbo: priporočilo, predlog za poravnavo, ali zavezujočo odločitev.

Zaradi zagotovitve prenosa Direktive 2013/11/EU v Nemčiji poteka postopek sprejemanja novega zakona – Zakon za prenos Direktive o alternativnem reševanju potrošniških sporov in za izvedbo Uredbe o spletnem reševanju potrošniških sporov (*Gesetz zur Umsetzung der Richtlinie über alternative Streitbeilegung in Verbraucherangelegenheiten und zur Durchführung der Verordnung über Online-Streitbeilegung in Verbraucherangelegenheiten*, v nadaljnjem besedilu: GURASV). Zakonodajni postopek je v zaključni fazi. Osnutek GURASV z dne 10. novembra 2014, ki ga je nemška vlada predložila zveznemu parlamentu, želi spodbuditi predvsem prilagoditev že obstoječih zasebnih in javnih poravnalnih organov zahtevam, ki jih postavlja Direktiva 2013/11/EU, hkrati pa spodbuditi nastanek novih, zlasti zasebnih poravnalnih organov na področjih, na katerih obstajajo vrzeli, pri čemer pušča tem organom dovolj manevrskega prostora, da postopke in pristojnosti prilagodijo posebnostim posameznega gospodarskega področja. V skladu z GURASV si morajo vsi poravnalni organi – to je pogoj za odobritev - zagotoviti dolgoročno vzdržno financiranje. GURASV daje pravno podlago tudi za ustanavljanje javnih poravnalnih organov, ki naj bi se ustanavljali na deželni ravni (*Auffangschlichtungstelle des Landes*, v nadaljnjem besedilu ASL) in naj bi imeli izključno subsidiarno pristojnost, torej pristojnost reševanja potrošniških sporov, če ne obstaja noben drug pristojen poravnalni organ, financiral pa naj bi se izključno iz pristojbin strank v postopku. Pristojbina za ponudnika znaša 290 evrov, za potrošnika pa 30 evrov. Ponudniku se zaračuna, kadar se je na svoji spletni strani ali splošnih pogojih poslovanja izreklo, da ob sporu s potrošnikom priznava pristojnost javnega poravnalnega organa, kadar je udeležba ponudnika v postopku pred ASL ali drugim poravnalnim organom zakonsko predpisana ali kadar se je ponudnik na drug način (na primer s članstvom v gospodarskem združenju ali zbornici) prostovoljno zavezalo, da bo podredilo reševanje potrošniških sporov enemu ali več poravnalnim organom. Pristojbina potrošniku se zaračuna ob zlorabi zakonskih določb. V navedenem smislu velja opozoriti na ureditev obveznosti, ki jo nalaga Direktiva 2013/11/EU, da ponudniki potrošnike predhodno seznajajo s pristojnimi poravnalnimi organi. V 34. členu GURASV je določeno, da mora ponudnik potrošnika pred sklenitvijo pogodbe seznajati s

kontaktnimi podatki poravnalnega organa, katerega pristojnost za izvensodno reševanje potrošniških sporov ponudnik priznava. Če pa ne priznava nobenega poravnalnega organa, mora potrošnika na to posebej opozoriti. V 35. členu GURASV je določena obveznost seznanitve potrošnika s podatki o poravnalnem organu po nastanku spora. Tako mora ponudnik, če mu spora s potrošnikom ni uspelo rešiti z notranjimi pritožnimi postopki, tega seznaniti s podatki o pristojnem poravnalnem organu, pa tudi z informacijo, ali je pripravljeno sodelovati v postopku pred takšnim organom, oziroma ali je njegova udeležba v postopku obvezna.

GURASV ureja tudi jezik postopkov IRPS, ki jih vodijo poravnalni organi, ne glede na to, ali gre za javni ali zasebni organ, in sicer se določa nemški jezik.

Zaradi prilagoditve z Direktivo 2013/11/EU se z GURASV spreminjajo oziroma dopolnjujejo številni drugi nemški zakoni: Civilnega procesnega zakonika, Zakona o pravosodnih stroških, Civilnega zakonika, Zakona o tožbi zaradi opustitve dejanja, Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o energetiki, Zakonika o naložbah, Zakona o zavarovalnih pogodbah, Zakona o pošti, Zakona o telekomunikacijah, Zakona o pravicah potnikov v avtobusnem prometu, Zakona o pravicah potnikov v železniškem prometu, Zakona o pravicah potnikov v ladijskem prometu, Zakona o letalskem prometu in Uredbe o poravnalnih postopkih v letalskem prometu. Dopolnitve naštetih zakonov določajo obveznost že obstoječih poravnalnih organov na različnih gospodarskih področjih, da se uskladijo s standardi, ki jih uvaja nov zakon. Izvedba Uredbe (EU) št. 524/2013 o spletnem reševanju potrošniških sporov se zagotavlja z določitvijo Zveznega urada za pravosodje pri Ministrstvu za pravosodje in varstvo potrošnikov, kot nacionalne kontaktne točke za Evropsko komisijo in z možnostjo, da se v ta namen pooblasti tretja oseba.

Nizozemska

Na Nizozemskem ima IRPS dolgo tradicijo. Ključni organ, ki mu je poverjeno IRPS, je Komisija za potrošniške pritožbe - *Stichting Geschillencommissies voor consumentenzaken*, (v nadaljnjem besedilu: SGC). SGC so leta 1970 ustanovila gospodarsko podjetniška združenja in nacionalna potrošniška organizacija *Consumentenbond*. <Ustanovljena je kot zasebna, neprofitna ustanova, ki ima splošno pristojnost za IRPS, hkrati pa je krovna ustanova številnim specializiranim komisijam za reševanje potrošniških sporov (v nadaljnjem besedilu: komisije) po posameznih gospodarskih sektorjih in jih je zdaj 53¹. Tudi komisije se ustanavljajo na pobudo sektorskih gospodarskih združenj in reprezentativnih potrošniških organizacij, potrditi pa jih mora Ministrstvo za pravosodje. Financiranje SGC, vključno s komisijami je osnovano na treh temeljih: največji delež prispevajo gospodarska podjetniška združenja, del sredstev prispeva država (leta 2012 je ta prispevek znašal 750.000 evrov), del stroškov, ki se nanašajo na posamezen postopek, pa nosi stranka, ki v postopku izgubi in sicer v obliki splošne pristojbine. Ta je leta 2012 znašala med 25,42 in 127,10 evrov, odvisno od vrednosti spora in od tega, za kateri gospodarski sektor gre. Večina vlog za začetek postopka (približno 65%) poslana na spletnih obrazcih, vlaga pa jih lahko ne le potrošnik, temveč tudi ponudnik. Prvi pogoj za vložitev predloga za začetek postopka pred komisijo je, da je potrošnik predhodno poskušal doseči rešitev spora po notranjih pritožbenih mehanizmi pri ponudniku. Odbor je v postopku dejaven, zato odvetniško zastopanje strank ni obvezno. Vselej je potrebno soglasje nasprotna stranke. Soglasje ponudnika praviloma poteka preko članstva ponudnika v gospodarskem združenju. Člani gospodarskega združenja v posameznem sektorju morajo potrošnikom v pogodbah ponuditi možnost, da reševanje spora poverijo SGC oziroma pristojni komisiji, če obstaja. Vključitev takega pogodbenega določila ne pomeni, da se potrošnik odpoveduje

¹ Stanje oktober 2013, pregled posameznih komisij:

<http://www.degeschillencommissie.nl/klacht-schriftelijk-indienen-overzicht-commissies>

sodnemu varstvu, gre le za možnost, da se ob nastanku spora odloči, ali bo sprožil postopek pred pristojno komisijo ali vložil tožbo pred rednim sodiščem. Če se odloči za postopek pred komisijo, se mora ponudnik podrediti njeni pristojnosti. Stranki imata v prvi fazi postopka možnost, da sami poiščeta rešitev v zbirki podatkov, ki vsebuje stališča SGC v podobnih primerih, pri čemer jima je na voljo poseben elektronski iskalnik². Nato jima predlaga rešitev še izvedenec, ki ga da na voljo pristojna komisija. Če se stranki sporazumeta, se postopek konča in je za obe brezplačen stranki, sporazum pa se dokumentira na posebnem obrazcu. Če pa se stranki ne sporazumeta, pristojna komisija razpiše ustno obravnavo, ki traja povprečno trideset minut. V postopek je po potrebi vključen izvedenec, vendar stranki ne nosita s tem povezanih stroškov. Po ustni obravnavi komisija izda pisno in obrazloženo odločbo. Ta je pravno zavezujoča za ponudnika in potrošnika ter jo je mogoče izpodbijati na sodišču le ob najhujših ustavnih procesnih kršitvah (npr. kadar stranki ni bilo zagotovljeno, da v postopku da izjavo). Izvrši se po pravilih civilnega izvršilnega prava. Posebnost nizozemskega modela je dodatna oblika jamstva za izvršitev odločbe: če je ponudnik izgubil v postopku in odločbe ne izvrši, poskrbi za njeno izvršitev gospodarsko sektorsko združenje, če pa je izgubil v postopku potrošnik in ne poravnava naloženih stroškov, se ti poravnajo iz založenih sredstev na posebnem fiduciarnem računu.

Zaradi novo sprejete Direktive 2013/11/EU Nizozemski ne bo treba bistveno spreminjati oziroma dopolnjevati obstoječega sistema izvensodnega reševanja potrošniških sporov, saj je vsebinsko usklajen s pravili in načeli, na katerih temelji ta direktiva.

Švedska

Tudi na Švedskem ima IRPS zelo dolgo tradicijo. Pristojni organ je Urad za potrošniške pritožbe - *Allmänna Reklamationsnämnden* (v nadaljnjem besedilu: ARN), ki je bil ustanovljen leta 1968 pri ministrstvu, pristojnem za varstvo potrošnikov - *Konsumentenverket*. Leta 1981 se je osamosvojil in postal neodvisen organ. ARN ima stvarno pristojnost za skoraj vsa področja varstva potrošnikov in je razdeljen na trinajst oddelkov, od katerih ima eden splošno pristojnost, dvanajst pa jih je specializiranih po področjih (bančne storitve, zavarovalne storitve, turizem, elektronika, pohištvo, čevlji, tekstilni izdelki, čistilnice, motorna vozila, plovila, stanovanja itd.). Pristojnost ARN je omejena le z minimalno vrednostjo spora, ki je odvisna od predmeta spora in znaša od 55 do 220 evrov. ARN se v celoti financira iz državnih sredstev in postopek pred njim je brezplačen za obe stranki. Predlog za postopek lahko vloži samo potrošnik, soglasje ponudnika ni potrebno. Postopek poteka izključno pisno, večinoma³ na podlagi spletnega obrazca. Pomembno funkcijo imajo lokalne svetovalne službe za potrošnike, ki so z ARN tesno povezane in usposobljene, da zagotovijo potrošnikom strokovno podporo in zgodnjo nevtrarno oceno o pričakovanem izidu postopka pred ARN, s čimer slednjega znatno razbremenjujejo. Če je vloga potrošnika popolna, jo ARN pošlje ponudniku, da izrazi svoje stališče. Že v tej fazi postopka se konča ena petina⁴ vseh sporov. Drugi spori se rešujejo v pristojnih oddelkih ARN. Odločitve se sprejemajo v senatih, ki so organizirani pri oddelkih. Senatu predseduje vodja oddelka, ki mora biti izkušen (bivši) sodnik. Poleg predsednika, sestavljata senat dva člana, ki zastopata interese potrošnikov, in dva, ki zastopata interese gospodarskih združenj. Pod nekaterimi pogoji ARN obravnava tudi skupinske pritožbe potrošnikov. Senat izda odločitev kot pravno nezavezujoče priporočilo, zoper katero ni pritožbe, lahko pa stranki vložita tožbo pred rednim sodiščem. Kljub neobvezni naravi odločitev ARN je njihovo spoštovanje v praksi razmeroma visoko⁵, predvsem zaradi politike ARN, ki v javno dostopni obliki objavlja

² Možno poiskati na naslovu: <http://www.degeschillencommissie.nl/klacht-indienen/eerdere-uitspraken>

³ 69% po letnem poročilu za 2012, str.10

⁴ 19% Po letnem poročilu za 2012, str. 14

⁵ 76 % po letnem poročilu za 2012, str. 19

informacije, v kakšnem obsegu se njegova priporočila upošteva - te informacije uporabljajo potrošniška revija *Råd & Rön* in drugi mediji za objavljane »črnih seznamov« ponudnikov, ki priporočil ARN ne spoštujejo.

Tudi Švedski zaradi novo sprejete Direktivo 2013/11/EU ne bo potrebno bistveno spreminjati oziroma dopolnjevati obstoječega sistema IRPS.

Belgija

Belgija je v primerjavi z Nizozemsko in Švedsko glede izvensodnega reševanja potrošniških sporov slabše razvita in nima tako dolge tradicije, zaradi česar je morala zaradi novo sprejete Direktive 2013/11/EU precej poseči v svoj sistem IRPS oziroma ga nadgraditi. Zahteve te direktive je že uzakonila s spremembami in dopolnitvami Zakonika o gospodarskem pravu (le Code de droit économique), ki so bile objavljene v belgijskem uradnem listu *Moniteur Belge* 12. maja 2014. Do uveljavitve nove zakonske ureditve je imela Belgija sistemsko urejeno izvensodno reševanje potrošniških sporov le na šestih področjih, in sicer železnic, telekomunikacij, poštne, bančnih in zavarovalnih storitev ter energije⁶. Na navedenih področjih so za reševanje potrošniških sporov pristojni t.i. ombudsmeni, ki so bili ustanovljeni na podlagi področnih zakonov. Poleg ombudsmanov, ki so stvarno pristojni za reševanje teh sporov, je še nekaj zasebnih izvajalcev, ki se financirajo delno iz državnih in delno iz zasebnih sredstev, na številnih področjih pa do uvedbe nove zakonske ureditve potrošniki niso imeli nobene možnosti izvensodnega reševanja sporov. Z novim zakonom je Belgija ustanovila novega ombudsmana, ki se imenuje Služba za mediacijo za potrošnike - *Service de Médiation pour le Consommateur* (v nadaljnjem besedilu: SMC). Pristojna je za izvensodno reševanje tistih potrošniških sporov, za katere ni pristojen nobeden od šestih področnih ombudsmanov. SMC vodi in predstavlja upravni odbor, ki ga sestavlja deset članov: dva predstavnika ombudsmana za telekomunikacije, dva predstavnika ombudsmana za poštne storitve, dva predstavnika ombudsmana za energijo, dva predstavnika ombudsmana za železniške potnike, enega predstavnika ombudsmana za finančne storitve in enega predstavnika ombudsmana za zavarovalne storitve. Upravni odbor izvoli predsednika in podpredsednika med svojimi člani, in sicer vsaki dve leti. Odločitve se sprejemajo v senatu, vsak od desetih članov ima po dva glasova. SMC deluje kot enotna vstopna točka za pritožbe potrošnikov in mora sprejeti katero koli potrošniško pritožbo. To pošlje pristojnemu področnemu ombudsmanu ali zasebnemu izvajalcu, če pa teh ni, jo mora obravnavati sama in spor ustrezno rešiti. V reševanje lahko vključi izvedenca. Postopek je brezplačen za potrošnika. SMC je pristojna tudi za obveščanje potrošnikov in poročanje Evropski komisiji.

Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlagani zakon se usklajuje s predlogom Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, ki v nacionalni pravni red prenaša Direktivo 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/11/EU), ki sistemsko in horizontalno ureja postopke in izvajalce IRPS, torej velja, z redkimi izjemami za vsa področja varstva potrošnikov. Direktiva 2013/11/EU je nastala kot nadgradnja in združitev dveh priporočil Evropske komisije: *Priporočila Komisije 98/257/ES z dne 30.3.1998 o načelih, ki se uporabljajo za telesa, odgovorna za izvensodno reševanje potrošniških sporov* (v nadaljnjem besedilu: prvo priporočilo Komisije) in *Priporočila Komisije 2001/310/ES z dne 4.4.2001* (v nadaljnjem besedilu: drugo priporočilo Komisije). Namen prvega priporočila

⁶ Service de médiation pour les télécommunications, Service de médiation pour le secteur postal, Service de médiation pour l'énergie, Service de médiation pour les voyageurs ferroviaires, Service de médiation des services financiers, Service de médiation des assurances

Komisije je zavzemanje za spoštovanje nekaterih temeljnih skupnih načel, ki naj veljajo pri različnih vrstah in oblikah postopkov v državah članicah. Skupna načela so sledeča: načelo neodvisnosti, načelo preglednosti, načelo kontradiktornosti, načelo učinkovitosti, načelo zakonitosti, načelo prostovoljnosti in načelo zastopanja. Medtem ko se prvo priporočilo Komisije nanaša izključno na izvensodno reševanje potrošniških sporov, ki ga stranki zaupata tretji osebi – arbitru, ki dejavno poseže v njuno razmerje in predlaga ali naloži ustrezno zavezujočo ali nezavezujočo rešitev, je področje uporabe drugega priporočila Komisije nekoliko drugačno: nanaša se na vse vrste IRPS, ne glede na njihovo poimenovanje, pri čemer je temeljni cilj postopka pomagati strankama, da sami najdejo sporazumno rešitev in se poravnata. Tak način reševanja sporov se v teoriji najpogosteje označuje kot mediacija (v nasprotju z arbitražo, ki ji je namenjeno prvo priporočilo Komisije), ki se uveljavlja zlasti v novjšem času. Ker se je v praksi pokazalo, da je mediacija zelo koristna pri civilnopravnih sporih, tudi potrošniškimi, prvo priporočilo Komisije pa se na to vrsto postopkov ne nanaša, je bilo izdano drugo priporočilo Komisije, zato, da se temeljni procesni standardi upoštevajo tudi v mediaciji in tako prispevajo k zagotavljanju višje ravni potrošnikovih pravic v praksi. Poleg navedenih priporočil Komisije, kot neobveznih pravnih aktov, v pravu EU že dlje časa obstaja več zavezujočih pravnih aktov, ki na posameznih področjih varstva potrošnikov predvidevajo možnost ali obveznost držav članic, da omogočijo postopke izvensodnega reševanja sporov, pri čemer določajo nobenih zahtev, za kakšne oblike postopkov reševanja sporov naj gre, temveč zgolj zahtevo, da morajo biti postopki učinkoviti. Tovrstne določbe vsebujejo številne področne direktive, med katerimi so najpomembnejše: Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu, Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in o razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/ES, Direktiva 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES, Direktiva 2014/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. Februarja 2014 o potrošniških kreditnih pogodbah za stanovanjske nepremičnine in o spremembi direktiv 2008/48/ES in 2013/36/EU ter Uredbe (EU) št. 1093/2010, Direktiva 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja, Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES ter Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES. Opozoriti je treba tudi na Direktivo 2008/52/EU z dne 21. maja 2008 o nekaterih vidikih mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah, ki sicer ni omejena na potrošniške spore, jih pa iz svojega področja uporabe ne izključuje.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona bo imel posledice v postopkih oziroma poslovanju javne uprave in pravosodnih organov. Predlog zakona bo pripomogel k razbremenitvi sodišč, saj se bo manj sporov reševalo pred rednimi sodišči, kar bo prineslo prihranke. Glavni namen predlagane zakonske ureditve je namreč spodbujanje uporabe postopkov IRPS in odpravljanje ovir, ki bi odvrčale podjetja in potrošnike od sodelovanja v takih postopkih.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne določa nepotrebnih administrativnih obveznosti za stranke.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za podjetja in potrošnike:

Povečanje pravne varnosti ponudnikov in potrošnikov na trgu zaradi vzpostavitve ustrezne infrastrukture za kakovostne, enostavne, hitre, cenovno ugodne, tako pa učinkovite oblike izvensodnega reševanja domačih in čezmejnih sporov.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

Sprejeti zakon bo objavljen na spletni strani Ministrstva za finance.

Ministrstvo za finance bo prek nadzornega organa, Agencije za trg vrednostnih papirjev, spremljalo izvajanje predloga zakona.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

V zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona, ni drugih pomembnih okoliščin.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, je bil 5. avgusta 2014 objavljen na spletni strani <http://www.mgrt.gov.si>. Javna obravnava je trajala do 20. septembra 2014.

Ministrstvo za finance je dodatno pozvalo nadzornike finančnega sistema k podaji stališč glede predlaganih sprememb predloga zakona. Bistveni predlogi, stališča, mnenja in pripombe Agencije za trg vrednostnih papirjev, ki so se nanašali na predlagano ureditev, so bili v celoti upoštevani.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- dr. Dušan Mramor, minister
- Irena Sodin, državna sekretarka
- mag. Mateja Vraničar, državna sekretarka
- Metod Dragonja, državni sekretar, Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije
- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem
- Aleš Butala, vodja Sektorja za finančni sistem
- Polona Trampuš, višja svetovalka
- Emilija Guštin, podsekretarka

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 31/15) se 71. člen

spremeni tako, da se glasi:

»71. člen

(reševanje sporov med ponudniki in neprofesionalnimi strankami)

(1) Družbe za upravljanje omogočijo izvensodno reševanje sporov med družbo za upravljanje in vlagatelji v investicijske sklade, ki jih upravlja, oziroma neprofesionalnimi strankami, s katerimi je v pogodbenem razmerju v zvezi s storitvami iz prvega odstavka 150. člena tega zakona, pred neodvisnim subjektom, ki izpolnjuje pogoje in zagotavlja postopek v skladu z določili zakona, ki ureja izvensodno reševanje potrošniških sporov.

(2) Družba za upravljanje na svoji spletni strani objavi informacije o načinu in postopku izvensodnega reševanja sporov.

(3) Družba za upravljanje vlagatelje v investicijske sklade, ki jih upravlja oziroma neprofesionalne stranke, s katerimi sklene pogodbo v zvezi s storitvami iz prvega odstavka 150. člena tega zakona, neposredno ali posredno preko pooblaščenice osebe iz prvega odstavka 122. člena tega zakona seznani z vsemi elementi izvensodnega reševanja sporov.«.

2. člen

Peti odstavek 359. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Za upravljavce iz tretjega odstavka tega člena se v zvezi z upravljanjem AJIS uporabljata tudi določbi 71. in 163. člena tega zakona.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

3. člen

(1) Družbe za upravljanje, ki zagotavljajo reševanje sporov v skladu z 71. členom Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 31/15), uskladijo način izvajanja izvensodnega reševanja sporov z zahtevami spremenjenega 71. člena zakona v enem letu od dneva uveljavitve tega zakona.

(2) Do uskladitve iz prejšnjega odstavka se izvensodno reševanje sporov zagotavlja v skladu z 71. členom Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 31/15).

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

S tem členom se predlagajo spremembe določb Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 31/15; v nadaljnjem besedilu: ZISDU-3), ki se nanašajo na postopek izvensodnega reševanja sporov. Spremembe so potrebne zaradi uskladitve s predlogom Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, ki v slovenski pravni red prenaša Direktivo 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o

alternativnem reševanju potrošniških sporov ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (UL L št. 165 z dne 18. 6. 2013, stran 63).

Predlog zakona ne predpisuje več dosedanje obveznosti družb za upravljanje, da same vzpostavijo shemo zunajsodnega reševanja sporov. Prav tako več ne predpisuje obveznosti, da predpišejo obliko in sestavo telesa, ki odloča v sporu ter način in postopek odločanja, saj tovrstnih obveznosti predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, s katerim se predlagani zakon usklajuje, ne določa.

Družba za upravljanje omogoči izvensodno reševanje sporov pred neodvisnim subjektom, ki izpolnjuje pogoje in zagotavlja postopek v skladu z določili predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov. Predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov za osebe, ki pri izvajalcih IRPS vodijo ali sodelujejo v postopkih IRPS, uvaja zahteve glede izobrazbe, pravne usposobljenosti, neodvisnosti in nepristranskosti, ki jih dosednji 71. člen ZISDU-3 ne ureja. Predlog Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov uvaja tudi register in nadzor nad izvajalci IRPS, ki po ZISDU-3 ni predviden.

K 2. členu

Direktiva 2011/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011 o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov in spremembah direktiv 2003/41/ES in 2009/65/ES ter uredb (ES) št. 1060/2009 in (EU) št. 1095/2010 državam članicam dopušča, da na svojem ozemlju dovolijo trženje vseh ali nekaterih vrst alternativnih investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu AJIS). ZISDU-3 je to opcijo prenesel v slovenski pravni red.

S tem členom predloga zakona se predlaga sprememba določb ZISDU-3, ki bodo tudi upravljavce AJIS zavezale k izvensodnemu reševanju sporov pred neodvisnim subjektom v skladu s predlogom Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov.

K 3. členu

Osem od devetih slovenskih družb za upravljanje, že omogoča izvensodno reševanje sporov med družbo za upravljanje in vlagatelji v investicijske sklade, ki jih upravlja, oziroma neprofesionalnimi strankami, s katerimi je v pogodbenem razmerju, pri Arbitraži ZDU-GIZ. Informacija o načinu pritožbe vlagatelja in ponudniku izvensodnega reševanja sporov je vključena v dokumente investicijskih skladov.

Predlagano prehodno obdobje bo omogočilo prilagoditev obstoječih izvajalcev izvensodnega reševanja sporov novim zahtevam iz predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov in odpravo pravne praznine, ki bi nastala, če po uveljavitvi predloga Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov ne bi obstajala oseba, ki bi zagotavljala izvensodno reševanje sporov pred neodvisnim subjektom v skladu z predlogom Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov.

K 4. členu

Predlagana končna določba določa začetek veljavnosti predloga zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

71. člen
(reševanje sporov med ponudniki storitev in potrošniki)

(1) Družba za upravljanje vzpostavi ali se vključi v učinkovito shemo zunajsodnega reševanja

sporov med družbo za upravljanje na eni strani in vlagatelji v investicijske sklade, ki jih upravlja, oziroma neprofesionalnimi strankami, s katerimi je v pogodbenem razmerju v zvezi s storitvami gospodarjenja s finančnimi instrumenti, na drugi strani.

(2) Obliko in sestavo telesa, ki odloča v sporu, način in postopek odločanja predpiše družba za upravljanje s svojim notranjim aktom ter ga objavi v dnevnem tisku oziroma strokovnem tisku, ki je namenjen vlagateljem.

(3) Družba za upravljanje bodoče vlagatelje v investicijske sklade, ki jih upravlja oziroma neprofesionalne stranke, s katerimi bo sklenila pogodbo o gospodarjenju s finančnimi instrumenti, neposredno ali posredno preko pooblaščenca iz prvega odstavka 122. člena tega zakona seznaniti z vsemi elementi sheme zunajsodnega reševanja sporov.

359. člen (splošne določbe)

(1) Določbe tega oddelka urejajo poslovanje AJIS ne glede na njegovo obliko.

(2) AJIS lahko upravlja samo družba za upravljanje iz 13. člena tega zakona, ki ima dovoljenje za opravljanje storitev upravljanja investicijskih skladov za določen tip AJIS in je pri Agenciji vpisana v register upravljalcev alternativnih investicijskih skladov iz zakona, ki ureja upravljalce alternativnih investicijskih skladov.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko AJIS upravlja tudi:

1. upravljavec alternativnega investicijskega sklada, ki ima dovoljenje za opravljanje storitev upravljanja alternativnih investicijskih skladov v skladu z zakonom, ki ureja upravljalce alternativnih investicijskih skladov;

2. upravljavec alternativnega investicijskega sklada države članice, ki ima dovoljenje za opravljanje storitev upravljanja alternativnih investicijskih skladov v skladu s predpisi države članice, sprejetimi zaradi prenosa Direktive 2011/61/EU, in ki lahko neposredno opravlja storitve upravljanja alternativnih investicijskih skladov v skladu z določbami zakona, ki ureja upravljalce alternativnih investicijskih skladov.

(4) Določbe tega poglavja, ki veljajo za družbo za upravljanje, se smiselno uporabljajo tudi za upravljalca alternativnega investicijskega sklada, ki ima dovoljenje za opravljanje storitev upravljanja alternativnih investicijskih skladov v skladu z zakonom, ki ureja upravljalce alternativnih investicijskih skladov, in upravljalca alternativnega investicijskega sklada države članice, ki ima dovoljenje za opravljanje storitev upravljanja alternativnih investicijskih skladov v skladu s predpisi države članice, sprejetimi zaradi prenosa Direktive 2011/61/EU, ki upravlja AJIS, oblikovan oziroma ustanovljen v Republiki Sloveniji, razen če je v posameznem členu tega zakona določeno drugače.

(5) Za upravljalce iz tretjega odstavka tega člena se v zvezi z upravljanjem AJIS uporablja tudi določba 163. člena tega zakona.